

мають більше можливостей для відстоювання своїх інтересів у цьому секторі;

- основні проблеми кредитування альтернативного енергетичного сектора (45% опитаних) в Україні пов'язані з:

- відсутністю джерел довгострокового банківського кредитування;

- високими позичковими ставками по кредитах.

Створення привабливості інвестицій у галузі альтернативної енергетики для комерційних банків значною мірою може бути забезпечено відповідною політикою та заходами НБУ (сприяння пониженню реальної ставки кредиту), нарощення власного статутного капіталу та допомога держави у кредитуванні (сплата відсотків по кредиту державою, а кредиту самою фірмою).

Список літератури

1. Закон України “Про альтернативні види палива” [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1391-14>

2. Дані Bloomberg New Energy Finance [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://about.bnef.com/>

3. Дані Держагентства з енергоефективності та енергозбереження [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.gov.org.ua/dovidkova/covv/derzhavne-agentstvo-z-energoefektivnosti-ta-energozberezhennya-ukra%D1%97ni/>

4. Дані Європейського інвестиційного банку [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eib.org/>

5. Дані агентства УАДО [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uado.org.ua/>

УДК 330.341.1

М. П. Вусятицька,

викладач кафедри фінансів,

Прикарпатський національний університет

ім. В. Стефаника

ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Сучасна регіональна політика в Україні передбачає зміцнення потенціалу розвитку регіонів країни та їхньої конкурентоспроможності. Основним пріоритетним завданням регіональної еко-

номічної політики, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності регіонів повинен стати розвиток їх науково-технологічного та інноваційного потенціалу [1, с. 87].

Регіони зіткнулися з проблемою стимулювання економічного зростання, що базується на інноваціях. Ключовим завданням для її вирішення постає побудова своїх інноваційних можливостей навколо існуючих переваг, підтримуючи соціально-економічні перетворення та створюючи регіональну наукову базу. Все це потребує раціонального поєднання інструментів місцевих і державних органів влади для утворення так званих «точок інноваційного зростання», які б забезпечили економічний розвиток усієї держави.

Майже в усіх країнах ЄС управління дослідженнями та інноваційною політикою базується на взаємодії суб'єктів регіональної та національної політики (багаторівневе управління) [2, с. 29]. Це факт зумовлює потребу, по-перше, визначити роль місцевих та центральних органів влади при розробці та використанні інструментів інноваційної політики, по-друге, забезпечити взаємодоповнюваність цих інструментів.

У табл. 1 представлено перелік інструментів, які останнім часом найчастіше використовуються розвинутими країнами світу в реалізації інноваційної політики. Для вибору оптимального набору інструментів інноваційної політики варто розглянути їх еволюцію. Розвиток інноваційних процесів, що відбуваються в світі умовно можна поділити на чотири стадії.

На першій стадії (1970-ті — поч. 1980-х рр.) регіональна інноваційна політика зосереджувалась на створенні наукових парків і територіальній концентрації наукових лабораторій і підприємницького сектору. Основна ідея полягала в переміщенні дослідницької інфраструктури та промислових потужностей у місцевості з низьким рівнем економічного розвитку.

На другій стадії за основу було взято підтримку технологічних трансфертів і підприємництва. В кін. 1980-х — на поч. 90-х років почали активно розвиватися інноваційні бізнес-інкубатори та агенції з трансферу технологій. Основним пріоритетом було визначено збільшення кількості інноваційних малих і середніх підприємств шляхом надання їм фінансової і інформаційної підтримки та послуг щодо трансферу технологій.

Третя стадія, яка тривала протягом 1980-х — на поч. 1990-х років, полягала в розробці комплексних регіональних інноваційних стратегій, що передбачають поєднання наукових досліджень

у визначеному руслі та формування мереж інноваційних фірм і кластерів. Активно застосовувалася підтримка інноваційної діяльності малих і середніх підприємств, а також стартапів. Зважаючи на багато позитивних сторін ця фаза триває ще досі.

Таблиця 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТІВ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*

Інструменти	Характеристика
Наукові та технологічні парки	Формування територій з розвинутою інфраструктурою, де розмішуються підприємства та науково-дослідні інститути з метою отримання переваг від спільного місця розташування, дає можливість розвивати інноваційну діяльність в депресивних регіонах
Об'єднання підприємств: кластери, мережі підприємств, інноваційні центри	Наявність об'єднань суб'єктів господарювання, які мають спільні інтереси (виробничі, збутові, фінансові, доступ до наукових розробок тощо) дає можливість місцевим органам влади здійснювати підтримку інноваційної діяльності конкретної цільової групи, яка відповідає стратегічним напрямкам розвитку регіону
Послуги з підтримки інновацій малих і середніх підприємств	Регіональні відділення національного агентства з інвестицій можуть сприяти доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до наукових ідей та розробок суб'єктів регіонального науково-дослідного сектору
Підтримка інноваційних стартапів	Така підтримка, як правило, здійснюється шляхом надання цільових грантів, ініціювання створення інноваційних інкубаторів і консультативних дорадчих служб, заснування інноваційних компаній, які б пропонували схеми залучення стартового капіталу та венчурного капіталу на початковій стадії функціонування підприємства
Інноваційні ваучери	Це муніципальні або державні цінні папери, які засвідчують право підприємства на отримання інформаційних послуг від представників науково-дослідного сектору та погашаються емітентом (місцевими органами влади або урядом). Надаючи інноваційні ваучери суб'єктам малого та середнього підприємництва місцеві та центральні органи влади здійснюють фінансування співпраці науково-дослідницьких закладів і малого та середнього бізнесу.

Інструменти	Характеристика
Схеми приваблення кваліфікованих фахівців	Фінансові і нефінансові схеми переманювання науково-технічних кадрів (схеми кар'єрного росту, гранти, податкові пільги тощо) з метою використання мобільності працівників як одного з важливих механізмів трансферу технологій.
Дослідницька інфраструктура	Створення та фінансування державних дослідницьких лабораторій, науково-дослідних інститутів та дослідних університетів, центрів промислових технологій та їх об'єднань у формі наукових міст

* Складено автором на основі [3, с. 191—194]

Четверта стадія полягає в розробці і реалізації регіональних стратегій підтримки наукових досліджень. В останні роки великий акцент робиться на розвитку дослідницької бази в регіонах через формування наукових кластерів, здійснення масштабних наукових інвестицій та утворення наукових міст.

В Україні використовується досить обмежений набір інструментів підтримки інноваційної діяльності. Спостерігається значна централізація інноваційної політики і, як наслідок, неврахування особливостей і потреб кожного регіону зокрема. Вважаємо, що необхідно підвищити роль місцевих органів влади в стимулюванні інновацій у регіонах. На нашу думку, обов'язковим є затвердження регіональних інноваційних стратегій з акцентом на підтримку інноваційної діяльності малого і середнього бізнесу. Це передбачає збільшення фінансової автономії регіонів, що забезпечило б достатнє фінансування заходів, що визначені в стратегіях.

Список літератури

1. Соловійов В. П. Інноваційний розвиток регіонів: питання теорії та практики [Текст]: монографія / В. П. Соловійов, Г. І. Кореняко, В. М. Головатюк. — К.: Фенікс, 2008. — 224 с.
2. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. — Т. 3. — Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів [Електронний ресурс]. — К. Фенікс, 2011. — 76 с. — Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/our_partners/gudrun/3_UA.pdf.
3. OECD (2011) Regions and Innovation Policy, OECD Reviews of Regional Innovation, OECD Publishing [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264097803-en>